Kalle Lind: Minnestal över Cornelis Vreeswijk

Talare
Kalle Lind
Författare och radiopratare

Datum
12 november 2011

Plats
Katarina kyrka, Stockholm

Godafton ungdomar. Kalle Lind heter jag. Jag brukar för enkelhetens skull kalla mig ”diversearbetare i kulturbranschen med särskild inriktning på skäggiga män i svensk nöjesindustri”. Jag har blivit ombedd att hålla det traditionella minnestalet över en saknad holländare och inget uppdrag i livet har gjort mig mer hedrad.

Jag träffade aldrig Cornelis Vreeswijk, jag var tolv år när han försvann och hade ingen koppling till den svenska musikscenen – jag är från Eslöv – men efter att ha lyssnat till honom dagligen under några decennier så tycker jag mig i alla fall ha ett hum om vad han stod för.

Hästen utan tyglar som vägen minns har sen länge tagit honom till landet som inte finns. Baderskan, den ljuvaste renskraperskan, har tvått hans knotor vita som snö. Vi har strött granris på hans bädd och låtit honom födas naken. Det är tjugofyra år sen vi tvingades inse att också hans kött var hö.

Få människor lär ha varit lika förberedda på döden som vår vän från IJmuiden. Genom hela sin produktion förhåller han sig till detta oundvikliga – ibland skrämd, ibland fascinerad, ibland lättad, men hela tiden klarsynt och förberedd. Han smakade på döden en gång – och enligt honom själv så smakade den inte illa.

Kanske hade han på känn att döden skulle ta honom tidigare än de flesta. Femtio år är normalt ingen ålder – för Cornelis var det en livslängd. Efter sig lämnade han en katalog så omfångsrik att även en hundraåring hade kunnat vara nöjd med mängden. Kanske visste han från början att hans tid var utmätt, kanske var det därför han levde i en sådan hastighet att han hann leva flera liv inom loppet för ett halvt.

Vad Cornelis räknade med att finna på andra sidan den floden Styx framgår inte

helt av hans visor. I sin sista inspelade sång, som är en dikt, frammanar han en bild av ett sjunket kungarike där det är vackert och skönhet omger honom: ”grå som sagan, lyser som legender.”

Vad Cornelis hoppades att finna på andra sidan är, gissar jag, frid. Det verkar han inte alltid ha funnit i livet.

Men vad döden faktiskt innebar för Cornelis, vilket han själv kanske inte vågade hoppas på, var pånyttfödelse. ”Döden ger liv” sjöng han, i Glimmande nymf, skriven av en annan dödsbesjungare, som kanske egentligen syftade på den lilla döden, som är mycket snuskigare än den stora.

Men även den stora döden kan ge liv. I Cornelis fall var det absolut så. Hur levande han än var medan han levde, är det inget mot hur han levt upp sen han dött.

I publiken idag sitter min äldste son. Han heter Leonard Cornelis.

Leonard Cornelis är, rent objektivt, världens bästa sjuåring. Under den gångna sommaren var han fixerad vid döden. En kusin till hans bästa vän gick bort i cancer, sex år gammal, och verkligheten visade upp sitt fulaste tryne mitt i sommaridyllen. Hur lägga fram detta för ett barn? Hur förklara det oförklarliga, hur göra det obegripliga begripligt?

En sexåring ska inte dö. En sexåring ska spela fotboll.

Denna grymma händelse ledde till att döden under en period blev det stora samtalsämnet vid middagsbordet hemma. I bilen spelade vi en samlings-cd med svenska sommarvisor. Leonard satt med cd-omslaget i handen och läste låt för låt: ”Olle Adolphson? Är han död?” ”Ja, det är han”. ”Evert Taube? Är han död?” ”Ja, det är han”. ”Ted Gärdestad?” ”Ja”. ”Beppe Wolgers?” ”Ja”. ”Astrid Lindgren?” ”Ja”. Det blev så klart ganska deppiga bilresor. ”Sven-Bertil Taube?” ”... Jo, men han lever faktiskt! Det finns faktiskt de som lever också! ”Lill Lindfors?” ”Ja för tusan! Hon är ju mer levande än nånsin!”

Så det fanns ljusstrimmor i det kompakta mörkret, och för att trösta ytterligare försökte jag förklara att man faktiskt kan finnas kvar även efter sin död: ”Tänk på att du heter Cornelis. Sjutton år efter att den förste Cornelis dog så fanns det

en skäggig lirare som döpte sin förstfödde efter honom. Och så länge du finns och folk frågar dig vad du heter och varför så kommer vetskapen om Cornelis Vreeswijk att fortsätta finnas. Om du blir 83, och det är ju ingen ålder, vilket du blir 2087, så kommer det att finnas en Cornelis hundra år efter Cornelis.

Döden måste inte innebära död. Vi kan fortsätta leva. Det enda som krävs är att man skriver några hundra fantastiska låtar och framför dem på ett alldeles unikt vis i tjugofem års tid. Gör du bara det. Min son, så kommer även du att bli odödlig!”

Nåväl och skämt åsido: den fysiske Cornelis rycktes ifrån oss, men den andlige Cornelis är alive and kickin’. Cornelis kropp tålde inte vilka påfrestningar som helst, men Cornelis livsverk kan man utsätta för all världens prövningar. Man kan låta hans sånger stöpas om till dödsmetall och hiphop eller till och med sjungas av rosenkindade konfirmationskörer – de håller för det trycket. Sångerna innehåller en sorts sanningar som aldrig går att ljuga bort.

Det är förstås omöjligt att säga om Cornelis låtar kommer att sjungas om hundra år. Jag antar att det kommer att vara så, men historien är nyckfull och orättvis. Jag äger ingen kristallkula och hade jag gjort det hade jag ändå inte trott på den.

Men så länge somliga spöar sin fru med dunder och med brak, så länge somliga tänker mest på heroinet, så länge somliga går med trasiga skor, så länge somliga slänger en handgranat istället för att ta en omväg på några steg, så länge somliga ger varandra små små trevliga djur, så länge somliga tittar för djupt i glaset och glömmer sina onda rus, men också så länge somliga skrattar visor och sjunger skämt – så länge somliga av oss fortsätter med det så kommer Cornelis åtminstone att vara relevant.

Källa
Manuskript hämtat från kallelind.se (2025-10-10)

Taggar
Författare, Hyllningstal, Minnestal

URI
https://www.svenskatal.se/tale/kalle-lind-minnestal-over-cornelis-vreeswijk